

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO – 605142 - I/08/MSW

00-090 Warszawa   Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77   Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia **23** grudnia 2008 r.

Pani

Ewa Kopacz

Minister Zdrowia

Ministerstwo Zdrowia

ul. Miodowa 15,

00-952 WARSZAWA

Nieku Laczona Pani Minister

Z doniesień prasowych („Dyskryminujący przepis: nauczyciel musi być ładny” w Dzienniku Bałtyckim z dnia 11 grudnia 2008 r., „Brzydki jest bez szans” w: Polska Dziennik Zachodni z dnia 11 grudnia 2008 r.), powziąłem wiadomość o wykorzystywaniu w niektórych rejonach Polski (województwo pomorskie) formularza świadectwa lekarskiego o przydatności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, na którym lekarz powinien zaznaczyć, czy „u badanego nie stwierdzono: 1. (...) tików, grymasów, zaburzeń mowy, wzmożonej pobudliwości i niezrównoważenia, padaczki, itp., 2. rozległych i trwałych zmian chorobowych skóry, zwłaszcza części odkrytych, (...) 6. zniekształceń lub zeszpeceń powodujących odrażający wygląd zewnętrzny.” Przedmiotowy formularz, chociaż nie obowiązuje od 1990 r., podobno nadal ma być w użyciu.

Zamieszczenie w przedmiotowym druku sformułowania o nie stwierdzeniu u kandydata do zawodu nauczyciela ww. cech osobowych, wskazuje na uzależnienie jego przydatności do zawodu od nie posiadania tych właśnie cech. Zarówno treść formularza, jak i publikacje na jego temat wywołały kontrowersje społeczne, zwłaszcza wśród nauczycieli. Jako Rzecznik Praw Obywatelskich podzielam opinię, zgodnie z którą wykorzystywanie tego formularza stanowi przejaw nieuzasadnionej dyskryminacji ze względu na wygląd zewnętrzny.

Nakaz równego traktowania gwarantowany jest przez art. 32 Konstytucji RP, zgodnie z którym „1. wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. 2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.” Zakaz ten dotyczy bardzo szerokiego i nieokreślonego z góry kręgu cech, w oparciu o które w żadnym wypadku nie wolno ustanawiać różnic. Nie powinno budzić wątpliwości, iż do cech tych zalicza się również wygląd zewnętrzny człowieka.

W mojej ocenie używanie formularza prowadzi także do naruszeń w sferze godności człowieka. W myśl art. 30 Konstytucji RP „przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych.” Należy podkreślić, że godność przysługuje każdemu człowiekowi zawsze i w jednakowym stopniu oraz niezależnie od jego cech powierzchownych. Godność człowieka wyraża się także w zakazie poddawania go takim sytuacjom, czy takiemu traktowaniu, które mogą tę godność podważyć.

W związku z powyższym, działając w oparciu o art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14 poz. 147, ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji na temat działań podjętych przez Panią Minister, zmierzających do usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości w działalności organów oświatowych.

*Łezus syray nauus
Jan K. Kowalski*